

Pracovní skupina pro sociální otázky.**Několik poznámek k Istanbulské úmluvě (Jiří Šenkýř)**

25.6.2018

Istanbulská úmluva je nejobsáhlejší mezinárodní dohodou, která se jako nástroj mezinárodního práva stává pro signatářský stát závaznou na poli veřejného mezinárodního práva (hard law). Je založena na předpokladu, že násilí páchané na ženách je formou genderově podmíněného násilí. Toto násilí vůči ženám považuje za porušení lidských práv a formu diskriminace.

Poznámky k Istanbulské úmluvě (Jiří Šenkýř)

„Ježíšovo učení o ženě mění dějiny. Žena byla před Ježíšem něco jiného než po NĚm. Ježíš přidává ženě na důstojnosti a klade ji na roveň muži, protože doceneňuje první slova Stvořitele, který praví, že oba dva jsou „obrazem a podobou Boha“. Oba dva, nikoli muž a potom – trošičku níže – žena. Nikoli, oba dva! Samotný muž bez ženy po svém boku – ať již jako matky, sestry, manželky, spolupracovnice, přítelkyně – není obrazem Boha.“ (z kázání papeže Františka z 15. 6. 2018)

Křesťanství vylučuje diskriminaci ženy a násilí na ženě, i když v praxi se mohou takové věci stávat. Podle sv. Jana Pavla II. má žena dokonce větší důstojnost než muž, protože jako matka je spojena s dítětem, tak každá žena je v teologickém smyslu spojena se Synem Božím. Žena počne a porodí Syna do světa, živí a chrání ho (podle *Mulieris dignitatem*). Žena – podle pověření, které dal Ježíš Marii z Magdaly – je poslána hlásat skutečnost, že Ježíš stále žije a je „živý v každém tvorů slávou svého vzkříšení“ (*Laudato si'*).

Svět, který se vrací „před Krista“, považuje ženu za něco nižšího, až věc, kterou je možno využívat. Proto potřebuje stanovit hranice ochrany a hledá prostředky, jak silou zákona dosáhnout přijatelného stavu. Cílem Istanbulské úmluvy (dále jen IÚ) je ochránit ženy před násilím a diskriminací a cílí i na domácí násilí mužů i žen. Principiálně je každé řešení cestou sekulárního práva nedostatečné. Tato úmluva je navíc špatně napsaná a její výklad je nepředvídatelný. Používá neurčité právní pojmy a přitom se má dotýkat života všech lidí!

Před hlasováním v parlamentu je potřeba získat od předkladatele úmluvy odpovědi na následující otázky:

- Jaké má postavení IÚ vůči Listině základních práv a svobod?
- Jaké právní stanovisko měla vláda při svém rozhodování?
- Kteří zástupci ČR se v Radě Evropy podíleli na přípravě IÚ?
- Kdo bude rozhodovat spory při aplikaci IÚ?
- Bude mít přijetí IÚ vliv na rozhodování českých soudů např. v případě, že žena obviní muže z násilí a úmluva je diskriminační v neprospěch mužů?
- Tím, že úmluva pozitivně diskriminuje ženu, může být v rozporu s principem rovnosti v právech podle Listiny
- IÚ požaduje vymýtit předsudky, zvyky, tradice, jež jsou založeny na předpokladu podřízenosti ženy anebo na stereotypním pojmání rolí žen a mužů. Jak se toto bude aplikovat u folklóru, kde fakticky již nikdo jej nechápe jako nerovnost, ale jako kulturní dědictví a které nevede k násilí a diskriminaci?
- Čl. 2 odst. 1 Listiny zakazuje státu vázat se na ideologii. Není samo uvedení ideologického pojmu „genderová identita“ v IÚ v čl. 4 odst. 3 s tímto v rozporu?
- Bude se úmluva vztahovat na situace nekonfliktních vztahů mužů a žen, které nevedou k násilí a diskriminaci, ale formálně mohou naplňovat některé ustanovení úmluvy (pokud je někdo označí za stereotypy či zvyky)?
- Podle čl. 18 odst. 3 bude každé násilí vůči ženám považováno za genderové násilí. Není tato právní fikce v rozporu se skutečností, kdy násilí může mít řadu jiných příčin?
- Podle čl. 22 odst. 2 mají být nositelkami odborné pomoci ženám či jejich dětem výhradně ženy. To není rozumné ani praktické a je diskriminační vůči mužům – odborníkům.
- Jaké bude postavení GREVIO vůči vnitrostátnímu právu a závaznost jeho výkladu? Budou čeští experti účastni v tomto orgánu?

Otázky dovnitř katolické církve:

- Je dostatečný soulad mezi učením církve o důstojnosti ženy a praxí ve farnostech?
- Je vypracována metodika pro řešení domácího násilí a zajištěna pro tyto případy odborná pomoc?
- Jaká bude strategie ČBK pokud bude/nebude IÚ přijata?
- Jsou již známy nějaké dílčí výsledky komise papeže Františka, která zkoumá postavení žen v prvotní církvi?

Závěr

Doporučuji Istanbulskou úmluvu nepřijímat, ale o její pozitivní výzvy doplnit náš právní řád. Úmluva je v několika bodech v rozporu s Listinou základních práv a svobod – porušuje zásadu rovnosti a v některých bodech vychází z ideologie. Její aplikace je nepředvídatelná, protože užívá řadu neurčitých právních pojmů. Navíc může zasáhnout do našeho národního cítění ve věci zvyků a tradic.

Tisk | **Poslat článek známému**